

Artikelkommentar

– til »Vold og trusler mod offentligt ansatte undersøgt i en dansk retspsykiatrisk population« (NTfK 2/2016) og »Kriminalitetsprofiler i en dansk retspsykiatrisk population« (NTfK 3/2016)

Anne Birgitte Stürup, senioranklager

Da jeg omkring 1980 som anklager mere systematisk begyndte at beskæftige mig med retspsykiatriske domfældte, var der meget få, der blev dømt til behandling eller anbringelse. Det drejede sig næsten altid om »de klassiske retspsykiatriske patienter«, som begik mere eller mindre alvorlig personfarlig kriminalitet, fordi de led af vrangforestillinger om »dødsstråler, sære væsener som angreb dem, storhedsforestillinger mv.«.

Sager, hvor de utvivlsomt var utilregnelige på grund af sindssygdom. De fleste var ubehandlede, og farligheden aftog hurtigt ved medicinsk behandling.

Der var også »inhouse«-sager, der hidrørte fra vold mod politi og personale i forbindelse med tvang på afdelingen eller i forbindelse med tvangsindlæggelse. (Disse personer mener selv, at de handler i selvforsvar over for et angreb begået mod dem.)

Begge grupper var efter dom indlagt, så længe det var nødvendigt, og derefter udskrevet til betrykkende sociale forhold.

Det var i gamle dage.

Disse typer sager findes stadig, men derudover er der kommet en mængde sager, hvor den begåede kriminalitet, (dvs. den kriminalitet, der dømmes for ud over § 119-forholdene og voldsforholdene), ikke har sammenhæng med domfældtes sindssygdom. Alle mulige former for berigelseskriminalitet, overtrædelse af færdselsloven, våbenloven og især lov om euforiserende stoffer (stoffer enten til salg eller eget brug). Disse forbrydelser begås ofte for at dække et misbrug økonomisk, eller af de andre sædvanlige grunde til at personer begår kriminalitet. Gruppen af sindssyge ved udmærket, at de har en »fribillet« til at begå disse forhold, da det sjældent har konsekvenser for § 16-personen. De, der endnu ikke har en foranstaltningsdom, kan nemt se det som en fordel at få en foranstaltningsdom i stedet for en almindelig fængselsstraf.

Det er slående ved gennemlæsning af begge artikler, at den sociale baggrund i de nævnte populationer er helt magen til de persongrupper, som får en fængsels-

straf, når der bortses fra deres psykiske sygdom. Jeg henviser til beskrivelsen af de domfældtes svært marginaliserede sociale forhold.

Fælles for grupperne beskrevet i undersøgelserne og den tilsvarende socialgruppe, som ikke lider af sindssygdom, er, at de tidligt i opvæksten har modtaget hjælp fra det offentlige, er blevet fjernet fra hjemmet, fået ny skoletilbud, udviklet tidligt misbrug osv. Stort set ingen har været i arbejde, og de og deres familie har levet permanent af overførselsindkomster. Som så ofte før beskrevet viser undersøgelsen, at »Staten er en dårlig mor«. Det offentlige kan ofte ikke råde bod på omsorgssvigt, selv om der bruges masser af penge på at afhjælpe den dårlige opvækst. Persongruppen synes stort set, at »det offentlige« er en modstander frem for en hjælp for dem.

Særligt vedrørende det manglende fokus på recidiv til ENHVER form for kriminalitet under foranstaltningsdommen Artikel »Kriminalitetsprofiler i en dansk retspsykiatrisk population, afsnit 8 og 9.

Hvis Sundhedsstyrelsens vejledning for foranstaltningsdømte blev fulgt, burde langt flere være langvarigt indlagt for at forebygge ny kriminalitet, også den kriminalitet, som ikke har sammenhæng med domfældtes psykiatriske diagnose. Polit, anklagemyndighed og domstole har en klar forventning om, at behandlingen bør forebygge al kriminalitet.

Desværre hører jeg/vi i den forbindelse, meget ofte, fra behandlende overlæge, »at domfældte er velbehandlet og ikke psykotisk, så derfor er der ikke indikation for indlæggelse«. Dette er IKKE i overensstemmelse med vejledningen, men dagligdag i systemet. »Vi har ikke senge til domfældte, der bare skal være indlagt for at hindre recidiv«.

Gruppen af misbrugere skulle også forhindres i at tage stoffer, som gør dem sygere og genererer kriminalitet. Lukkede afdelinger og rene urinprøver burde være en betingelse for enhver udgang, også til de behandlingsdømte.

I øvrigt tror jeg, det ville være hensigtsmæssigt, hvis misbrugsbehandling af foranstaltningsdømte hele tiden er den behandlende overlæges ansvar, hvad enten domfældte er indlagt eller ej.

De samme betragtninger gør sig gældende for så vidt angår artiklen om *Vold og trusler mod offentligt ansatte*. Denne gruppe af foranstaltningsdømte begår også hyppigt alle mulige andre kriminelle handlinger, som nævnt ovenfor.

A.B. Stürup

Senioranklager

Statsadvokaten i København